

חברותא הזוהר פלורנטיין – דף מקורות מס' 4
אילן הספירות

(י)	כתר	
	איה	
(ה ')	בינה	חכמה (י ')
	יהוה\אלהים	יה
	גבורה	חסד
	אלהים	אל
{ ו ' }	תפארת	
	יהוה\קב"ה	
	הוד	נצח
	אלהים צבאות	יהוה צבאות
	יסוד	
	שדי\אל-חי	
(ה ')	מלכות	
	אדני\אלהים	

דברים ו ד: שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בראשית א ט: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוֹו הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל-מָקוֹם אֶחָד וַתֵּרָא הַיַּבֵּשָׁה וַיֵּהִי-
כֵן:

הזוהר, פרשת בראשית (י"ח ע"א) [תרגום לעברית]

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוֹו הַמַּיִם וְגו' - בְּדֶרֶךְ קו, לְהִיּוֹת בְּאוֹרַח מִישׁוֹר. שֶׁהָרִי מִסּוּד שֶׁל אוֹתָהּ נִקְדָּה
רִאשׁוֹנָה הַכֹּל יֵצֵא כִּשְׁהוּא סְתוּם, עַד שֶׁהִגִּיעַ וְהִתְכַּנֵּס לְהִיכָל עֲלִיוֹן, וּמִשָּׁם יֵצֵא בְּקוּ יֵשֶׁר לִשְׁאֵר
הַמְדַּרְגּוֹת, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם אֶחָד שֶׁכּוֹנֵס הַכֹּל בְּכָל שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. וּמִיָּהוּ? חֵי הָעוֹלָמִים.

"הַמַּיִם" - הַיּוֹצְאִים מִלְּמַעְלָה מֵה' הָעֲלִיּוֹנָה. "מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" - ו' קִטְנָה. וְעַל זֶה וי"ו, אֶחָד שְׁמַיִם
וְאֶחָד מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. אִז "וַתֵּרָא הַיַּבֵּשָׁה" - זוּ ה' תַּחְתּוֹנָה. זֶה הַתְּגַלָּה, וְכָל הַשְּׁאֵר הַתְּכַסָּה. וּמִתּוֹךְ
הָאֲחֵרוֹנָה הַזֶּה נוֹדַע בְּשָׂכָל אוֹתוֹ שֶׁהִתְכַסָּה.

"אֶל מָקוֹם אֶחָד" - בְּגִלְל שְׂכָאן הוּא קֶשֶׁר הַיַּחֲוָד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן. יְהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. שְׁנֵי
יַחֲוָדִים, אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן לְהַתְיַחֵד בְּדֶרֶגוֹתָיו, וְאֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לְהַתְיַחֵד בְּדֶרֶגוֹתָיו.
קֶשֶׁר הַיַּחֲוָד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן הוּא עַד כָּאן. חֵי הָעוֹלָמִים שֶׁם מִתְבַּשֵּׁם, וְנִקְשֶׁר הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן בְּיַחֲוָד
שֶׁלוֹ, וְלִכְּן נִקְרָא מָקוֹם אֶחָד. כָּל הַדְּרָגוֹת וְכָל הָאֵיבָרִים מִתְכַּנְסִים שָׁם, וְנִהְיִים כֻּלָּם בּוֹ אֶחָד, בְּלִי
פְּרוּד כָּלָל. וְאִין דְּרָגָה שֶׁמִּתְיַחֲדֶת שָׁם בְּיַחֲוָד אֶחָד אֲלָא זֶה, וּבּוֹ מִתְכַּסִּים כֻּלָּם בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר
בְּהִשְׁתַּקְּקוֹת אַחַת. עַד כָּאן בְּדֶרֶגָה זוֹ מִתְיַחֵד הָעוֹלָם הַנִּגְלָה בְּעוֹלָם הַנִּסְתָּר. הָעוֹלָם הַנִּגְלָה מִתְיַחֵד
גַּם כּוֹ לְמַטָּה, וְעוֹלָם הַנִּגְלָה הוּא עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן.

בראשית ב ט: וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן-הָאֲדָמָה כָּל-עֵץ נֹחֵמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים
בְּתוֹךְ הָגֶן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע:

הזוהר, פרשת בראשית (ל"ה ע"א) [תרגום לעברית]

רַבִּי אַבָּא אָמַר, לָמָּה כְּתוּב "וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הָגֶן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע"? עֵץ הַחַיִּים הָרִי שְׁנִינוּ שֶׁמִּהֲלֵךְ
חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים הָיָה, וְכָל מִיָּמֵי בְּרִאשִׁית מִתְפַּלְּגִים תַּחְתּוֹ. עֵץ הַחַיִּים מִמֶּשׁ בְּאֲמָצֵעַ הָגֶן, וְהוּא
לוֹקַח כָּל מִיָּמֵי בְּרִאשִׁית וּמִתְפַּלְּגִים תַּחְתּוֹ. שֶׁהָרִי אוֹתוֹ נָהָר שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא, הוּא שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ הָגֶן
וְנִכְנָס בּוֹ, וּמִשָּׁם נִחְלָקִים הַמַּיִם לְכַמָּה צִדִּדִּים.

וְאוֹתוֹ הָגֶן לוֹקַח הַכֹּל, וְאַחֵר כֶּךָ יוֹצְאִים מִמֶּנָּה וְנִחְלָקִים לְכַמָּה נְחָלִים לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּשְׁקוּ כָּל
חַיְתוֹ שָׂדִי"¹. כְּמוֹ שֶׁיוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן וּמִשָּׁקָה אֶת אוֹתָם הָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל אֶפְרַסְמוֹן זָךְ.
אַחֵר כֶּךָ כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְעֵץ הַחַיִּים, נִחְלָקִים תַּחְתּוֹ בְּכָל צִד כְּפִי דֶרֶכּוֹ.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע - לָמָּה נִקְרָא כֶּךָ, שֶׁהָרִי עֵץ זֶה אֵינוֹ בְּאֲמָצֵעַ? אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע מֵהוּ? אֲלָא
בְּגִלְל שְׁיוֹנֵק מִשְׁנֵי צִדִּדִּים וַיִּוֹדַע אוֹתָם כְּמִי שְׁיוֹנֵק מִתּוֹק וּמֵר, וּבְגִלְל שְׁיוֹנֵק מִשְׁנֵי צִדִּדִּים וַיִּוֹדַע אוֹתָם
וְשׁוֹרָה בְּתוֹכָם נִקְרָא כֶּךָ טוֹב וְרָע. וְכָל אוֹתָם נְטִיעוֹת שׁוֹרִים עֲלֵיהֶם. וּבּוֹ אַחוּזִים נְטִיעוֹת אַחֲרוֹת
עֲלִיוֹנוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים "אַרְזֵי הַלְבָּנוֹן"². מִי הֵם אַרְזֵי לְבָנוֹן? אוֹתָם שֶׁשָּׂה יָמִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁשֶּׁת יָמִי
בְּרִאשִׁית שְׁאֲמַרְנוּ.

¹ תהילים קד יא: המשלם מענינים בנחלים בין הרים יחלכון. וישקו כל חיתו שדי וישברו פראים צמאם.
² תהילים קד טז-יז: ישבעו עצי יהנה ארזי לבנון אשר נטע. אשר-שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה.

מגילת איכה א': א איכהו יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר רַבָּתִי עִם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה רַבָּתִי בְּגוֹלָם שְׁרֵתִי בְּמִדְיָנוֹת
הָיְתָה לָמָס: **ב** בָּכוּ תִבְכָּה בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לִחְיָה אֵין-לָהּ מִנְחָם מִכָּל-אֶהְבִּיָּה כָּל-רַעֲיָהּ בְּגָדוֹ כִּי הָיָה
לָהּ לֹא-יָבִים: **ג** גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֵנִי וּמִרְבַּע עֲבֹדָה הִיא יִשְׁבָּה בְּגוֹלָם לֹא מִצָּאָה מָנוּחַ כָּל-רֹדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ
בֵּין הַמָּצָרִים:

מגילת איכה ב': א איכה יַעֲיִב בְּאַפּוֹ אֶדְנִי אֶת-בֵּת-צִיּוֹן הַשְּׁלִיף מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תַּפְאָרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא-
זָכַר הַדֹּם-רַגְלָיו בְּיוֹם אָפּוֹ: **ב** בָּלַע אֶדְנִי לֹא חָמַל אֶת כָּל-נַאֲוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ מִבְּצָרֵי בֵת-יְהוּדָה
הַגִּיעַ לְאֶרֶץ חָלָל מִמְלָכָה וְשָׁרִיָּה: ... **יג** מֶה-אֶעֱיִיף מֶה אֲדַמָּה-לָּךְ הַבֵּת יְרוּשָׁלַם מֶה אֲשֻׁנָּה-לָּךְ
וְאֶנְחָמָךְ בְּתוֹלַת בֵּת-צִיּוֹן כִּי-גָדוֹל כְּיָם שִׁבְרָךְ מִי יִרְפָּא-לָּךְ:

פרופ' רחל אליאור, מתוך המאמר "דברו על לב ירושלים":

המסורת מלמדת... שבשעה שחרב המקדש ו נלקח ארון ברית אלוהים שעליו עמדו הכרובים,
הסתלקה השכינה מקודש הקודשים, גלתה להר הזיתים, עלתה לשמים והתפזרה בין גולי ישראל
באשר הם, והפכה לכנסת ישראל השמימית הגולה והנרדפת, השרויה בגלות בין הקליפות, בת
דמותה של כנסת ישראל הארצית המיוסרת, השרויה בגלות בין הגויים, ותלויה בגאולה מעשה ידי
אדם.

השכינה הפכה בספרות המדרש ובקבלה ל'כנסת ישראל' השמימית הנצחית, ולסמלה של כנסת
ישראל הגולה, המיוסרת והנרדפת, ולסמל העמוק של התורה שבעל פה, הנוצרת בידי לומדיה,
שומריה ויוצריה במהלך הדורות, אותה - על ריבוי משמעויותיה, מחויבים הגולים לגאול, להעלות
ולקרב לציון, מתוך ברית גורל משותף ומתוך ברית ייעוד משותפת, המחייבת את כל כנסת ישראל
באשר היא.

הקבלה הטילה על כלל היהודים הגולים באשר הם להשתתף בגאולת השכינה או ב'תיקון עולם'
בכוח מעשיהם, מחשבותיהם, כוונותיהם ותפילותיהם, וחינכה אותם להעמיק בפער בין המצוי
לרצוי מתוך מחויבות ל'תיקון עולם' ולקרוב הגאולה, וראתה בהם עם אחד בכל מקום בו ישבו
ובכל הדרכים בהם חיו. בני העם היהודי ובנותיו קיבלו עליהם לחיות כקהילת קודש, כשהלומדים
והמתפללים ביניהם קיבלו על עצמם חיים שבהם הם מייחדים במחשבה ובמעשה את האל
והשכינה, או עוסקים ב'גאולת השכינה', בייחוד ודבקות, ב'העלאת ניצוצות', או במעבר נחוש
מגלות לגאולה ומשעבוד לחירות, הכרוך במאבק מתמיד בעולם המעשה הנקרא 'תיקון עולם'.

תלמוד בבלי, מגילה, כט, ע"א: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמה... ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן.

שיר השירים, א: ז הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרפיץ בצחקים שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך: ח אם-לא תדעי לך היפה בנשים צאי-לך בעקבי הצאן ורעי את-גדיתיך על משכנות הרעים:

הזהר, פרשת ויקרא (י"ז ע"א-ע"ב) [תרגום לעברית]

בספרו של רב המנונא סבא אומר, כל זמן שפנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כפיכול הקדוש ברוך הוא בשלמותו, ורועה ברצון אותו את עצמו מאותה וניקת החלב של האם העליונה, ומאותה וניקה שהוא יונק, הוא משקה לכל האחרים ומיניק אותם. ולמדנו שאמר רבי שמעון, כל זמן שפנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא בשלמותו, בשמחה, שריות בו ברכות ויוצאות ממנו לכל שאר האחרים, וכל זמן שאין פנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כפיכול הברכות ומנעות ממנו ומכל שאר האחרים.

וסוד הדבר - בכל מקום שאין נמצאים זכר ונקבה, אין ברכות שורות עליו, ולכן הקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, כמו שנאמר "שאג ישאג על נהווי"³. ומה הוא אומר? "אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי"⁴ וכו'.

ובשעה שפנסת ישראל יצאה לגלות, אמרה לפניו: "הגידה לי שאהבה נפשי". אתה אהוב נפשי, אתה שכל אהבת נפשי בך, "איכה תרעה"? איך תזון את עצמך מעמק הנחל שלא פוסק, איך תזון את עצמך מהאור של העדן העליון. "איכה תרפיץ בצחקים", איך תזון את כל אלו האחרים המושקים ממך תמיד?

ואני הייתי נזונה ממך בכל יום, ומושקית ומשקה את כל אותם התחתונים, וישראל נזונה בי, ועכשו "שלמה אהיה כעטיה", איך אהיה מתעטפת בלי ברכות, כשיצטרכו אותן ברכות ולא ימצאו בדי. "על עדרי חבריך", איך אעמד עליהם ולא אהיה רועה להם וזנה אותם. "עדרי חבריך" - אלו הם ישראל שהם בני האבות, שהם המרפבה הקדושה למעלה.

אמר לה הקדוש ברוך הוא: הניחי את (המצוקה) שלי, שכן (המצוקה) שלי היא דבר נסתר מלהודע. אבל - "אם לא תדעי לך", לעצמך, הרי לך עצה, "היפה בנשים", כמו שנאמר "הנך יפה רעיתי"⁵. "צאי לך בעקבי הצאן" - אלה הם הצדיקים שהם נדשים בין העקבים, ובשבילם נתן לך כח לעמד. "ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים" - אלו הם תינוקות של בית רבן שהעולם מתקנים בשבילם⁶, ונותנים כח לקנסת ישראל בגלות. "משכנות הרעים" - אלו בתי רבן, מקום בית המדרש שהתורה מצויה בהם תמיד.

³ ירמיהו כה ל: ואתה תנבא אליהם את כל הדברים האלה ואמרת אליהם הנה מפרוים ישאג וממנעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהווי...

⁴ תלמוד בבלי, ברכות ג ע"א: ג' משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם:

⁵ שיר השירים א טו: הנך יפה רעיתי, הנך יפה עיניך יונים:

⁶ תלמוד בבלי, שבת קיט ע"ב: אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן: